

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunnan

kunta- ja aluevaaliohjelma 2025

KAUASKANTOISTA SUKUPOLVIPOLITIIKKA

**KOKOOMUS
OPISKELIJAT**

Alkusanat

Opiskelijat eivät ole kaupungeille ja kunnille pelkkiä läpikulkijoita, vaan niiden **tulevaisuuden rakentajia**. Siksi heidän äänensä on kuuluttava myös kunnallisessa päätöksenteossa.

Arjen sujuvuus – olipa kyse opintojen, työn, vapaa-ajan tai perhe-elämän yhdistämisestä – on ratkaiseva tekijä, kun opiskelija valmistumisensa jälkeen pohtii, minne asettua rakentamaan tulevaisuutta. Kaupunkien ja kuntien menestys riippuu paljon siitä, pystyvätkö ne tarjoamaan opiskelijalle elinvoimaisen ympäristön jatkaa elämäänsä ja rakentaa uraansa opintojen jälkeen.

Hyvinvointialueiden tulevaisuus on ratkaistava kestävästi ja tavalla, joka takaa palveluiden saatavuuden myös tulevaisuudessa.

Meillä on **visio maailman parhaista opiskelupaikkakunnista**, joissa jokainen opiskelija löytää paikkansa ja pystyy rakentamaan näköistään tulevaisuutta. Tämä ohjelma tarjoaa työkaluja kaupunkien ja kuntien vetovoiman kehittämiseksi sekä pitovoiman kasvattamiseksi.

Henriina Rantala, puheenjohtaja
Kokoomuksen Opiskelijaliitto TuhatKunta

Ilmastonmuutos ratkaistaan kaupungeissa ja kunnissa

Kaupungit tuottavat noin 70 % maailmanlaajuisista päästöistä. Kaupunkien kasvun ja tiivistymisen myötä niiden rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä korostuu entisestään. Paikallisesti toteutettavat toimet voivat tuottaa huomattavia ympäristöhyötyjä ja tarjota tehokkaita ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

- Edistetään uusiutuvan energian ja ydinvoiman käyttöä
- Kehitetään latausinfrastruktuuria liikenteen sähköistymisen tueksi
- Panostetaan kiertotalouteen ja kierrätysasteen nostamiseen
- Edistetään ilmastoystävällisten rakennusmateriaalien käyttöä

Sujuvaa ja ympäristön huomioivaa liikkumista

Toimiva ja edullinen joukkoliikenne sekä hyvin hoidetut ja kaikille saavutettavat kävely- ja pyöräreitit lisäävät arjen sujuvuutta ja rohkaisevat asukkaita tutustumaan omaan asuinpaikkaansa.

Opiskelijoiden asuminen oman opiskelukaupunkinsa lähikunnissa tulee mahdollistaa opiskelijahintaisella joukkoliikenteellä.

Maailman parhaimmissa opiskelijakaupungeissa kulkeminen on suunniteltava aina käyttäjälähtöisesti ja ihminen edellä.

Tulevaisuuden kaupungit hyödyntävät uudenlaisia innovaatioita liikkumisen kehittämiseksi, jotta kulkeminen olisi jokaiselle kaupunkilaiselle helppoa, vaivatonta ja turvallista.

- Tehdään matkakeskuksien yleisistä tiloista saavutettavat, turvalliset ja viihtyisät
- Huolehditaan kampusalueiden liikenneyhteyksistä
- Varmistetaan julkisen liikenteen tiheät vuorot kaupungeissa myös yöaikaan
- Pidetään kävely- ja pyöräreitit kunnossa ja valaistuna ympäri vuoden

Hyvinvointia monipuolisesta vapaa-ajasta

Kuntien ja kaupunkien tulee tarjota mahdollisuuksia yhteisölliseen tekemiseen ja harrastamiseen. Opiskelijat ja heidän muodostamansa yhteisöt tuovat alueille lisää elinvoimaa, innovaatioita, ideoita ja elämää.

Liikkumismahdollisuudet ovat kauaskantoinen ja kannattava investointi, sillä ne tukevat paitsi asukkaiden välitöntä hyvinvointia, myös terveellisen elämäntavan omaksumista.

- **Panostetaan juoksu- ja pyöräilymahdollisuuksiin sekä liikuntaneuvonnan tarjontaan**
- **Luodaan opiskelijoille kohtaamispaikkoja ja avoimia tiloja, joissa verkostoitua ja löytää itselleen mielekkäitä yhteisöjä**
- **Edistetään kaupunkikulttuuria elävöittäviä tapahtumia keventämällä tapahtumajärjestämiseen liittyvää byrokratiaa**

Kohtuuhintaista ja opiskelijaystävällistä asumista

Riittävä asuinrakentaminen mahdollistaa sopivien asuntojen löytymisen ja ehkäisee asuntopulaa. Kunnat voivat edistää vapaan asuntotuotannon kasvua nopeuttamalla kaavoitus- ja lupaprosesseja sekä sallimalla tiiviimpää ja korkeampaa rakentamista.

Kohtuuhintaisen asunnon löytyminen ei saa muodostua yhdellekään opiskelijalle esteeksi vastaanottaa opiskelupaikkaa. Julkisella rahalla tuettu opiskelija-asuntotuotanto on tehokas ja hyvin kohdistettu tulonsiirto opiskelijoiden tilanteen parantamiseksi. Opiskelija-asuntosäätiöiden tärkeä rooli tulee tunnistaa.

- **Kevennetään kaavoituksen vaatimuksia**
- **Mahdollistetaan korkeampi ja tiiviimpi rakentaminen erityisesti suuren kysynnän alueilla**
- **Puretaan opiskelija-asuntojen pysäköinti- ja liiketilanormit asuntojen rakennuskustannusten laskemiseksi ja opiskelijoiden tarpeiden huomioimiseksi**

Taloudellisesti vahva kunta, jossa peruspalvelut ovat kunnossa

Kun vastavalmistunut valitsee asuinpaikkaansa, korostuu pohdinnassa kolme muuttujaa: **1) työpaikkojen saatavuus 2) palveluiden laatu ja saatavuus sekä 3) verotus**. Kestävä taloudenpito, jossa fokus on peruspalveluissa, on merkittävä vetovoimatekijä.

Taloustilanne on monissa kaupungeissa ja kunnissa haastava. Kunnat vastaavat hyvinvointivaltion peruspalveluista, joiden toimivuus on hyvän elämän ja mahdollisuuksien tasa-arvon edellytys. Mikäli kuntien taloustilanteeseen ei saada helpotusta, ovat palvelut uhattuina. Veronkorotukset eivät kuitenkaan ole kestävä ratkaisu tilanteen korjaamiseksi. Pahimmillaan ne karkoittavat asukkaita ja yrityksiä muualle, johtaen kunnan näivettymiseen. Pitämällä kunnallisveron maltillisena kunta säilyy vetovoimaisena ja elinvoimaisena tulevaisuudessakin.

Kuntien tehtäviä on jatkuvasti lisätty ilman riittävää rahoitusta. Tulevalla valtuustokaudella on keskityttävä peruspalveluiden laatuun ja saatavuuteen sekä kuntien kulurakenteiden kriittiseen tarkasteluun. Valtionosuudet ja avustukset eivät yksin riitä, vaan kuntien on tehostettava toimintojaan ja kilpailutettava hankinnat viisaasti. Panostukset kunnalliseen hankintaosaamiseen ovat tulevalla valtuustokaudella tärkeä tavoite.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus painii edelleen rahoitusongelmien kanssa. On tärkeää varmistua siitä, että tulevaisuudessa hyvinvointialueiden ongelmat eivät heikennä kuntien rahoituspohjaa eivätkä hyvinvointialueet kavenna kuntien itsemääräämisoikeutta. Hallinto ei ole itsetarkoitus, vaan hyvinvointialueiden toiminnan on tähdättävä parempiin palveluihin kunnissa ja kaupungeissa.

- **Pidetään kunnallisverot mahdollisimman matalina**
- **Tarkastellaan kuntien kulurakenteita kriittisesti**
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee nojata kuntien itsemääräämisoikeuteen ja tähdätä parempiin palveluihin kunnissa ja kaupungeissa**
- **Luovutaan kotihoidontuen kuntalisästä**

Hyvinvointi syntyy saavutettavista palveluista

Koska opiskelijat ja nuoret ovat tulevaisuuden rakentajia, tulee heidän jaksamiseensa ja hyvinvointiinsa panostaa. Tutkimusten mukaan jopa kolmannes opiskelijoista kärsii mielenterveydellisistä haasteista ja valtaosa ei liiku riittävästi. Nuorten aikuisten suurin pitkien sairauspoissaolojen aiheuttaja on nimenomaan mielenterveydelliset haasteet ja jaksamisen ongelmat. Tulevaisuutta ei rakenneta, jos keho ei toimi ja mieli ei jaksaa.

YTHS:n tarjoama terveydenhuolto muodostaa olennaisen osan opiskelijoiden saamasta tuesta ja sen kyvystä selviytyä kasvavasta asiakasmäärästä täytyy huolehtia. Resursoinnissa tulisi painottaa ennaltaehkäisyä vahinkojen korjaamisen sijasta. Mitä myöhemmin mielenterveydellisiin ongelmiin puututaan, sitä todennäköisemmin ongelmat pahenevat ja aiheuttavat suurempia kustannuksia.

- **Parannetaan mielenterveyspalveluiden saatavuutta**
- **Huolehditaan toimivasta yhteistyöstä kunnallisten päättäjien ja YTHS:n välillä**
- **Selkeytetään haettavien hoitomuotojen viidakkoa**
- **Varmistetaan riittävät resurssit liikuntapalveluiden ja -mahdollisuuksien tuottamiseksi**
- **Varmistetaan sujuva tiedon siirtyminen opiskelijoiden muuttaessa**

Koulutus luo osallisuutta ja edellytyksiä kasvulle

Ilman koulutettua työvoimaa ei ole edellytyksiä kasvulle. Osaajapula ja tarve koulutustason nostamiselle kuormittavat Suomessa useita sektoreita. Alueelliset erot ovat merkittäviä, minkä takia kunnissa tehdyt päätökset ovat merkittävässä roolissa koulutuksen ja osaamisen kannalta. Koulutuksella rakennetaan menestyksen edellytyksiä ja tehdään kunnista vetovoimaisia nuorille.

Koulutuksella varmistetaan myös yksilöiden edellytyksiä toteuttaa itseään ja elää mielekästä elämää. Nuorten syrjäytyminen on merkittävä ongelma, jota ehkäistään rakentamalla osallisuutta. Osallisuuden rakentamisessa koulutus, harrastukset, työ ja muut merkityksellisyyden ja kuuluvuuden kokemuksia rakentavat tekijät ovat keskeisessä osassa.

Tiede ja korkeakoulut tuovat kuntiin korkeaa osaamista kasvua ja innovaatioita. Tarvitaan tilaa kansainvälisille huipuille, jotta suomalaiset kunnat kilpailevat vetovoimassa muiden kansainvälisellä kentällä kilpailevien yliopistokaupunkien kanssa. Kuntien on huomioitava kansainvälisen liikkuvuuden tarpeet korkeakoulujen tukemiseksi.

- **Turvataan koulutuksen rahoitus kunnissa**
- **Nähdään tiede ja korkeakoulut kasvun ja innovaation ajureina**
- **Kehitetään toimia osaajapulan ratkaisemiseksi**
- **Nostetaan nuorten osallisuus prioriteetiksi**

Kauaskantoista sukupolvipolitiikkaa tehdään kunnissa

Toimivilla liikenneyhteyksillä, houkuttelevalla asuntotarjonnalla ja laadukkailla kouluilla perheellistyviä nuoria aikuisia voidaan houkuttaa myös suurimpien kaupunkien ulkopuolelle. Kauaskantoinen sukupolvipolitiikka onkin jokaisen kunnan elinehto. Kunnissa ja kaupungeissa voidaan järkevällä kaavoituksella, tonttien hinnoittelulla ja kaupunkisuunnittelulla vaikuttaa siihen, löytääkö nuori aikuinen mieleisensä asuinpaikan. Etenkin kehyskaupungin houkuttelevuudelle tärkeää on toimivien julkisten liikenneyhteyksien saatavuus. Tässä keskus- ja kehyskaupunkien tulee tehdä yhä enemmän yhteistyötä. Lähijunaverkon kehittämisestä on tultava yhä useamman asumiskeskittymän keskeinen tavoite seuraavalla vaalikaudella. Kunnan on järjestettävä palvelunsa ja toimintansa siten, että se voi uskottavasti luvata koulun ja päiväkodin olevan pystyssä vielä kymmenen vuoden kuluttua. Tämä voi edellyttää yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Kaupungeissa merkitystä on esimerkiksi varhaiskasvatus- ja kouluryhmien koolla, valittavilla erikoislinjoilla ja kouluympäristön turvallisuudella.

- **Huomioidaan kaavoituksessa erilaiset asumisen tarpeet**
- **Tarjotaan nuorille perheille tilavia tontteja lähellä luontoa ja palveluita**
- **Panostetaan lähijunaverkon kehittämiseen**
- **Tuodaan kaksivuotinen esiopetus kaikkiin kouluihin**
- **Lisätään kuntien välistä yhteistyötä esimerkiksi kielten opetustarjonnassa etäyhteyksiä hyödyntäen**
- **Parannetaan liikenneyhteyksiä toisen asteen koulutukseen, jotta nuoren ei tarvitse muuttaa alaikäisenä omilleen**
- **Tarjotaan lapsille ja nuorille matalan kynnyksen liikunta- ja harrastustoimintaa koulupäivän yhteydessä**
- **Tuetaan mahdollisuutta perhepäivähoitoon, jos matkat päiväkoteihin kasvavat pitkiksi**
- **Luodaan nuorille mahdollisuuksia osallistua kuntien ja alueiden päätöksentekoon kehittämällä nuorisovaltuustojen toimintaedellytyksiä, perustamalla erilaisia vaikuttamisfoorumeita sekä tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua digitaalisten kyselyiden kautta**